

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА» ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ
ВЕТЕРИНАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

КРИЦЬКА А. О.

*викладач кафедри суспільно-гуманітарних наук
Одеський державний аграрний університет
м. Одеса, Україна*

Зростання курсу на євроінтеграцію України зумовило значне підвищення попиту на вивчення української мови як іноземної. Це явище ґрунтується на низці факторів: відмежування від Росії на етнічному рівні (раніше помилково вважалося, що українці та росіяни – це один народ, який розрізняється лише територіально, сьогодні ж дедалі більше людей усвідомлюють глибинні етнічні та культурні відмінності між двома народами, що веде до прагнення вивчати саме українську мову, без опосередкування російською); зміна практичної цінності мов (до 2014 року багато хто обирав російську мову, вважаючи її більш поширеною та зручною для спілкування, адже її розуміли як у Москві, так і в Києві, проте зараз ситуація кардинально змінилася); легкість та доступність вивчення (багато іноземців переконані, що українська мова не лише корисна, але й порівняно нескладна для вивчення, її вивчення відкриває доступ до багатой культурної та літературної України, а також до перспективних можливостей у сфері освіти та бізнесу).

Отже, спостерігається чітка тенденція до зростання популярності української мови як іноземної. Цей тренд підтверджується й масовим вибором української мови здобувачами-іноземцями у закладах вищої освіти України та зростання нових курсів та центрів з вивчення української мови, зростання кількості публікацій українською мовою тощо.

Також в здобувачів виникає потреба у збільшенні саме практичних годин для опрацювання й, відповідно, виникає потреба у кваліфікованих працівниках. Все вищезгадане підвищує попит на розробку підручників з української мови як іноземної, стимулює оновлення робочих програм, планів занять у закладах вищої освіти.

Нині активно розвивається методика викладання української та іноземної. Багато лінгводидактів розробляють свої методики, зокрема це праці, Я. Гладир, Л. Мацько, А. Кулик, Б. Сокола, О. Тростинської та ін. Вчені виділяють комунікативно-діяльнісний метод (мова вивчається через спілкування та виконання завдань, які відповідають реальним життєвим ситуаціям), аудіовізуальний метод (використання аудіо- та відеозаписів для розвитку навичок усного та письмового мовлення, а також для ознайомлення з культурою України), метод проектів (робота здобувачів над довгостроковими проектами, які пов'язані з використанням української мови), інтерактивні методи (використання різних ігор, вправ та інших активностей для того, щоб зробити навчання більш цікавим та ефективним). Незважаючи на величезне число праць, проблеми викладання української як іноземної не вирішені остаточно, це й зумовлює мету нашого дослідження.

Навчання іноземних студентів – це відповідальне завдання, яке вимагає від викладача глибоких знань, ретельної підготовки та щирого ентузіазму для ефективного навчання. Ми здійснили дослідження коло проблем, які виникають у процесі викладання і помітили, що нині деякі з них вже поступово вирішуються. Останнім часом спостерігаємо збільшення кількості видань навчальних підручників, де матеріал подано цілком зрозуміло та ґрунтовно [1, с. 238; 2, с. 288]. Багатство методик навчання української мови як іноземної компенсує відсутність єдиної програми, роблячи процес вивчення більш ефективним. Зазначимо, що навчання здобувачів української як іноземної також треба поєднувати з дослідженням міжкультурних аспектів. Заняття з іноземної мови – це не просто засвоєння

нових слів та граматичних правил, а й захоплива подорож крізь мозаїку культур, де кожне слово стає частиною дивовижного калейдоскопа. [4, с. 92].

Мотивація є ключовим фактором у процесі опанування української мови як іноземної. Здобувач повинен самостійно прагнути до вивчення мови, усвідомлюючи її необхідність. Створення середовища, де українська мова стає єдиним засобом спілкування, веде до зростання попиту на її вивчення. Наявність альтернативних варіантів спілкування знижує мотивацію до вивчення української мови, адже здобувачі не відчують гострої потреби в ній.

Університети та інститути (ЗВО) пропонують іноземним громадянам курси української мови, які допоможуть їм адаптуватися до навчання та вільно спілкуватися. На цих курсах абітурієнти можуть опанувати мову з нуля до елементарного рівня, що дозволить їм вести розмови на теми сім'ї, навчання та роботи. Окрім того, студенти мають можливість обрати додаткові курси «Українська мова як іноземна» або «Українська мова за професійним спрямуванням», щоб покращити свої мовні навички до середнього рівня. Раніше на заняттях довузівської підготовки здобувачам часто пропонувалося вивчення російської мови, оскільки вона є «легшою» та «функціональнішою», що не зовсім відповідає дійсності.

Замість того, щоб пропонувати вибір між українською та російською мовами на курсах, рекомендується зосередитися на викладанні саме українською. Це дасть змогу здобувачам краще опанувати фахову термінологію протягом навчання. Використання української мови на заняттях потребує від слухачів пильної уваги та зосередженості. Таким чином вони розширюють свій словниковий запас, оскільки працює словесно-логічна пам'ять. Для залучення образної пам'яті можна на заняттях використовувати картинки з підписами, іноді можна використовувати інтернаціоналізми. Використання мови-посередника слід звести до мінімуму, тільки в дуже складних випадках, щоб максимально занурити здобувачів в мовне середовище [5, с. 229].

Щоб зрозуміти написане, рекомендується використовувати англійську мову як допоміжний інструмент. Її можна використовувати лише для перекладу незнайомих слів. Якщо ж слово вже зустрічалося раніше, його не потрібно перекладати повторно.

Замість прямого перекладу, можна використовувати описові фрази або нагадувати про те, що відбувалося на занятті. Це допоможе учням задіяти власну пам'ять, а не шукати легких шляхів.

Для успішного вивчення мови ми пропонуємо використовувати вправи на читання, говоріння та письмо. Спочатку на заняттях пропонуємо Практикувати вимову української мови, читаючи тексти з фахових журналів та блогів. Цей варіант описує процес роботи над вимовою більш детально. Додамо, що кількість термінології має збільшуватися по мірі опанування мови.

Щоб покращити розуміння тексту, можна надати переклад незнайомих слів англійською мовою. Також корисно провести опитування та запропонувати вправу з пропусками, де здобувачі самостійно відновлюють частини тексту. Це допоможе їм краще запам'ятати терміни та розвинути навички письма.

Для розвитку мовлення треба запропонувати читання та розігрування діалогів в аудиторії, що імітують спілкування між лікарем та пацієнтом. Спочатку текст читає викладач, щоб студенти запам'ятали інтонацію та паузи. Вдруге текст читається з розподілом ролей, а на наступному занятті студенти повинні переказати його напам'ять.

Аудіювання має відбуватися наступним чином: викладач читає текст на побутову або професійну тематику (з лексикою, знайомою здобувачам). Після прочитання роздати картки з реченнями, де потрібно заповнити пропуски (відсутні слова) або поставити правильну форму слова.

Для розвитку письмових навичок на перших заняттях виконувати списування тексту або окремих слів, подібно до словникового диктанту. Запропонувати студентам самостійно написати текст або діалог на заздалегідь підготовлені теми.

Зараз спостерігається тенденція повної українізації, коли в закладах принципово не обслуговують російською мовою, а іноді можуть навіть відмовити російськомовним відвідувачам. Цей крок, хоча й жорсткий та викликає обурення у деяких суспільних групах, слугує додатковою мотивацією для іноземців, адже вони розуміють, що вивчення мови є необхідним для вільного спілкування в країні.

Перелік використаних джерел:

1. Бурак М. Яблуко. Базовий рівень. Підручник. Львів : УКУ, 2017. 238 с.
2. Мазурик Д. Українська мова для іноземців. Крок за кроком. Харків : Фоліо, 2017. 288 с.
3. Селіверстова Л. Проблеми укладання навчальних програм з української мови як іноземної. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. Львів, 2008. Вип. 3. С. 21-26.
4. Палінська О., Туркевич О. КРОК-1: Українська мова як іноземна. Навчальний посібник. Львів : В-во Львівської політехніки, 2014. 92 с.
5. Мацько Л. Інноваційні технології викладання української мови як іноземної на підготовчому відділенні університету. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2011. Вип. 6. С. 229–238.